

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหรือแบบบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาสุขภาพจิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2558 ภาคการศึกษาที่ 2 จำนวน 500 คน โดยจำนวนที่ตอบแบบสอบถามครบถ้วนและสามารถนำข้อมูลที่สามารถวิเคราะห์ได้ จำนวน 468 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต ได้แก่ ปัจจัยด้านนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 468 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 63.9) อายุมากที่สุด 24 ปี อายุน้อยที่สุด 18 ปี อายุเฉลี่ย เท่ากับ 21 ปี กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1,2,3,4 และ 5 คิดเป็นร้อยละ 28.6 , 29.9, 25.9, 15.0 และ 0.6 ตามลำดับ ศึกษาอยู่คณะบริหารศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 20.7 ส่วนใหญ่เกรดเฉลี่ยสะสม อยู่ระหว่าง 2.50-2.99 (ร้อยละ 24.8) เกรดเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 2.00 คิดเป็นร้อยละ 2.1 ค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยสะสม 2.91 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(ร้อยละ 95.09) โดยพักอาศัยอยู่หอพักเป็นส่วนใหญ่ซึ่งพักอาศัยทั้งใน/นอกมหาวิทยาลัย(ร้อยละ 78.0) รายได้ต่อเดือน ต่ำสุด 1,000 บาท สูงสุด 48,000 บาท เฉลี่ยต่อเดือน 5,872 บาท แหล่งเงินทุนในการศึกษาเกือบทั้งหมดได้รับจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง(ร้อยละ 92.5) การกู้ยืมกองทุนเพื่อการศึกษาพบว่ามีกู้ยืม (ร้อยละ 45.7) โกล้เคียงกับไม่ได้กู้ยืม(ร้อยละ 54.3) มีเพียงส่วนน้อยที่ได้รับทุนการศึกษา และมีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงานหารายได้ด้วยตนเอง(ร้อยละ 5.8) รายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=468)

		จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	168	35.9
	หญิง	299	63.9
	ไม่ระบุ	1	0.2
อายุ(ปี)	18	19	4.1
	19	117	25.0
	20	145	31.0
	21	109	23.3

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=468) (ต่อ)

		จำนวน(คน)	ร้อยละ
		22	67
		23	10
		24	1
			14.3
			2.1
			0.2

ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	134	28.6
	ชั้นปีที่ 2	140	29.9
	ชั้นปีที่ 3	121	25.9
	ชั้นปีที่ 4	70	15.0
	ชั้นปีที่ 5	3	0.6
	ชั้นปีที่ 6	0	0
คณะ/สาขาวิชา	คณะวิทยาศาสตร์	52	11.1
	คณะเกษตรศาสตร์	41	8.8
	คณะวิศวกรรมศาสตร์	65	13.9
	คณะศิลปกรรมศาสตร์	41	8.8
	คณะเภสัชศาสตร์	25	5.3
	คณะบริหารศาสตร์	97	20.7
	วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข		
	- แพทยศาสตร์	15	3.2
	- สาธารณสุขศาสตร์	21	4.5
	คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ	15	3.2
	คณะนิติศาสตร์	40	8.5
	คณะรัฐศาสตร์	36	7.7
	คณะพยาบาลศาสตร์	20	4.3
	เกรดเฉลี่ยสะสม	< 2.00	10
2.00-2.49		74	15.8
2.50-2.99		116	24.8
3.00-3.49		108	23.1
≥ 3.50		61	13.0
ไม่ระบุ		99	21.2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=468) (ต่อ)

	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ภูมิลำเนา	ภาคเหนือ	0.43
	ภาคกลาง	2.78
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	95.09
	ภาคใต้	0.85
	ไม่ระบุ	0.85
ที่พักอาศัย		

	บ้านบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	91	19.4
	บ้านญาติพี่น้อง	6	1.3
	หอพักทั้งใน/นอกมหาวิทยาลัย	365	78.0
	ไม่ระบุ	6	1.3
ทุนในการศึกษาจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง			
	ได้รับ	433	92.5
	ไม่ได้รับ	35	7.5
การกู้ยืมกองทุนเพื่อการศึกษา			
	ไม่ได้กู้ยืม	254	54.3
	กองทุนกู้ยืม	214	45.7
การได้รับทุนการศึกษาอื่นๆ			
	ไม่ได้รับจากกองทุนอื่นๆ	456	97.4
	ได้รับทุนจากกองทุนอื่นๆ	12	2.6
การทำงานหารายได้ด้วยตนเอง			
	ไม่ได้ทำงานหารายได้ด้วยตนเอง	441	94.2
	ทำงานหารายได้ด้วยตนเอง	27	5.8
รายได้ต่อเดือน			
	≤5,000	239	51.1
	5,001-10,000	184	39.3
	10,001-15,000	8	1.7
	>15,000	3	0.6
	ไม่ระบุ	34	7.3

นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีนิสัยทางบวก ได้แก่ มีน้ำใจ ใจเย็น สนุกสนาน ใจดี ร่าเริงมาก (ร้อยละ 69.4) ส่วนน้อยที่มี นิสัยทางลบ ได้แก่ ใจร้อน โกรธง่าย เก็บตัว เอาแต่ใจ คิด มาก (ร้อยละ 23.5) และ ไม่ระบุ ร้อยละ 7.1 กลุ่มตัวอย่างมีโรคประจำตัว ร้อยละ 12.2 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 โรค ได้แก่ โรคภูมิแพ้ โรคไมเกรน และ โรคความดันโลหิตต่ำ (วังเวียน เป็นลม)ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต ตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิต ได้แก่ ปัจจัยด้านนักศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา โดยปัจจัยด้านนักศึกษาพบว่า สัมพันธภาพกับผู้อื่น ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.73 (SD=.49) รองลงมาคือโรคประจำตัวหรือการดูแลสุขภาพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 (SD=.51) ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า มากที่สุด คือเศรษฐกิจของครอบครัว ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เท่ากับ 4.43 (SD=.49) ต่ำสุดคือการเลี้ยงดูแบบควบคุม/บังคับ/เคร่งครัดกฎระเบียบ เท่ากับ 2.23 (SD=1.33) ส่วนปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา พบว่ากิจกรรมของคณะหรือมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.47 (SD=.51) ต่ำสุดคือสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 (SD=.84) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง (n=468)

	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลผล
ด้านนักศึกษา			
ความภาคภูมิใจในตนเอง	4.37	.49	มาก
พฤติกรรมการจัดการปัญหา	4.37	.49	มาก
สัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น	4.73	.45	มากที่สุด
โรคประจำตัวหรือการดูแลสุขภาพ	4.47	.51	มาก
ด้านครอบครัว			
ลักษณะการเลี้ยงดู			
- ตามใจ/ปกป้องมาก	2.57	1.33	ปานกลาง
- ควบคุม/บังคับ/เคร่งครัดกฎระเบียบ	2.23	1.33	น้อย
- มีเหตุมีผล/ให้อิสระในการตัดสินใจ	3.27	.81	ปานกลาง
สัมพันธ์ภาพในครอบครัว	4.27	.90	มาก
เศรษฐกิจของครอบครัว	4.43	.50	มาก
ด้านสถาบันการศึกษา			
คณะหรือหลักสูตรหรือสาขาที่เรียน			
- ความรู้สึกต่อคณะ/หลักสูตร/สาขาวิชาที่เรียน	4.43	.50	มาก
- รูปแบบการเรียนการสอน	4.43	.50	มาก
กิจกรรมของคณะหรือมหาวิทยาลัย	4.47	.51	มาก
สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย	3.87	.84	มาก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ (คะแนน<6) มีจำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 74.6 มีปัญหาสุขภาพจิต (คะแนน≥6) จำนวน 119 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.4 โดยคะแนนต่ำสุดในการประเมินสุขภาพจิต เท่ากับ 0 และคะแนนสูงสุด เท่ากับ 28 คะแนน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามระดับสุขภาพจิต (n=468)

	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	Mean	SD	จำนวน(คน)	ร้อยละ
	0	28	3.95	5.72		
สุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติ					349	74.6
มีปัญหาสุขภาพจิต					119	25.4

สุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงมีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติร้อยละ 75.25 มากกว่าเพศชาย ซึ่งเท่ากับร้อยละ 73.37 ชั้นปีที่มีปัญหาสุขภาพจิตเรียงจากมากไปหาน้อยที่สุดคือ ชั้นปีที่ 3, 1, 2, 4 และ 5 คิดเป็นร้อยละ 30.58, 26.87, 22.86, 20.0 และ 0 ตามลำดับ จำแนกสุขภาพจิตของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างแต่ละคณะ พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติทุกคณะ โดยคณะที่มีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และวิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข (สาธารณสุขศาสตร์) คิดเป็นร้อยละ 85.62 , 84.0 และ 80.95 ตามลำดับ ส่วนคณะที่มีปัญหาสุขภาพจิต 3 อันดับแรก ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข (แพทยศาสตร์) และคณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ และคณะรัฐศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 42.31 , 40.0 และ 33.33 ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และคณะที่ศึกษา (n=468)

		สุขภาพจิต		รวมจำนวน (คน)
		ปกติ	มีปัญหาสุขภาพจิต	
เพศ	ชาย	124 (73.37)	45 (26.63)	169
	หญิง	225 (75.25)	74 (24.75)	299
ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	98 (73.13)	36 (26.87)	134
	ชั้นปีที่ 2	108 (77.14)	32 (22.86)	140
	ชั้นปีที่ 3	84 (69.42)	37 (30.58)	121
	ชั้นปีที่ 4	56 (80.0)	14 (20.0)	70
	ชั้นปีที่ 5	3 (100.0)	0 (0)	3
	ชั้นปีที่ 6	0 (0)	0 (0)	0
คณะ	คณะวิทยาศาสตร์	30 (57.69)	22 (42.31)	52
	คณะเกษตรศาสตร์	31 (75.61)	10 (24.39)	41
	คณะวิศวกรรมศาสตร์	55 (85.62)	10 (15.38)	65
	คณะศิลปกรรมศาสตร์	32 (78.05)	9 (21.95)	41
	คณะเภสัชศาสตร์	21 (84.0)	4 (16.0)	25
	คณะบริหารศาสตร์	77 (79.38)	20 (20.62)	97
	วิทยาลัยแพทยศาสตร์และการสาธารณสุข			
	- แพทยศาสตร์	9 (60.0)	6 (40.0)	15
	- สาธารณสุขศาสตร์	17 (80.95)	4 (19.05)	21
	คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ	9 (60.0)	6 (40.0)	15
	คณะนิติศาสตร์	28 (70.0)	12 (30.0)	40
	คณะรัฐศาสตร์	24 (66.67)	12 (33.33)	36
	คณะพยาบาลศาสตร์	16 (80)	4 (20.0)	20

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความเครียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ($r = .359, p < .001$) โรคประจำตัว ($r = .09, p = .05$) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บังคับ เคร่งครัดกฎระเบียบ ($r = .233, p < .001$) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ($r = -.124, p = .01$) พฤติกรรมการปรับตัว การจัดการปัญหา ($r = -.127, p = .01$) สัมพันธภาพกับผู้อื่น ($r = -.173, p = .001$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล ให้อิสระในการตัดสินใจ ($r = -.221, p < .001$) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง ($n=468$)

	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์	p-value
สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย	.359	<.001
โรคประจำตัว	.09	.05
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม บังคับ เคร่งครัดกฎระเบียบ	.233	<.001
ความภาคภูมิใจในตนเอง	-.124	.01

พฤติกรรมกรรมการปรับตัว/การจัดการปัญหา	-127	.01
สัมพันธภาพกับผู้อื่น	-173	.001
การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล ให้อิสระในการตัดสินใจ	-221	<.001

เมื่อนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 6) ไปทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ โดยใช้สุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรตาม ด้วยวิธี Stepwise regression (ตารางที่ 9, 10) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความเครียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย (Beta = .341, $p < .001$) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพจิตได้ร้อยละ 12.9 ตัวทำนายตัวที่สองที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล ให้อิสระในการตัดสินใจ (Beta = -.189, $p < .001$) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพจิตได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 16.4 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สุขภาพจิต = .341 ความเครียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย -.189 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล ให้อิสระในการตัดสินใจ

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยทำนายสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง (n=468)

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	ตารางที่
	B	Std. Error	Beta			
	Constant	2.220	.992			
สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย	2.063	.305	.341	6.756	<.001	ค่า R, R ²
การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล/ให้อิสระในการตัดสินใจ	-2.950	.789	-.189	-3.738	<.001	และ Change

Statistics ของโมเดลทำนายสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Change Statistics				
				R Square	F Change	df1	df2	Sig. F Change
A	.359a	.129	.126	.129	49.085	1	332	<.001
B	.405b	.164	.159	.035	13.971	1	331	<.001

A= Constant ความเครียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

B= Constant ความเครียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุมีผล/ให้อิสระในการตัดสินใจ

สำหรับปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์และไม่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่าง แยกตามปัจจัยด้านนักศึกษา ได้แก่ นิสัย/บุคลิกภาพ ชั้นปี ผลการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพในครอบครัว และเศรษฐกิจของครอบครัว และปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะ/หลักสูตร/สาขาที่เรียน และกิจกรรมของคณะ/มหาวิทยาลัย